

Klak Mršić: Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti : zbornik radova / 11. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj – s međunarodnim sudjelovanjem. Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi : zbornik radova / 12. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj – s međunarodnim sudjelovanjem / urednice Dunja Marija Gabriel, Frida Bišćan. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2022.

Iva Klak Mršić
Knjižnica Jelkovec, Knjižnice grada Zagreba
iva.klak.mrsic@kgz.hr

ISSN 1845-2434
[CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti : zbornik radova / 11. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj – s međunarodnim sudjelovanjem. Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi : zbornik radova / 12. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj – s međunarodnim sudjelovanjem / urednice Dunja Marija Gabriel, Frida Bišćan. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2022.

ISBN 9789535002130

Prikaz

Naslovnica preuzeta s mrežne stranice [NSK-a](#)

Zbornik radova s 11. i 12. savjetovanja za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj objavljen je kao dvobroj te sadržava ukupno četrdeset i četiri rada na 632 stranice. Prvi dio zbornika obuhvaća radove s 11. savjetovanja za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj održanog u

Crikvenici od 11. do 13. listopada 2017. godine u organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i medija RH, uz suorganizatore Hrvatsko knjižničarsko društvo i Gradsku knjižnicu Crikvenica te partnere Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Ljubljani i Savez knjižničarskih društava Slovenije. Glavna tema 11. savjetovanja za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj bila je *Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti*. U predgovoru urednice navode da su u pripremi zbornika sudjelovale kolege iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Ljubljani i Saveza knjižničarskih društava Slovenije – ZBDS-a. Osam tematskih cjelina, dvadeset i osam radova na hrvatskom, slovenskom i engleskom jeziku čine prvi dio zbornika.

Prva tematska cjelina *Mreža narodnih knjižnica* sadržava dva pregledna rada. Autori Milena Bon, Eva Kodrič-Dačić i Gorazd Vodeb u radu *Organizacija narodnih knjižnica u Sloveniji i trenutne promjene* pišu o organizaciji rada narodnih knjižnica na temelju slovenskog zakonodavstva te standarda i stručnih preporuka koje usmjeravaju narodne knjižnice na sudjelovanje u razvoju lokalne zajednice i mjerenje uspješnosti kao pokazatelja doprinosa knjižnice tom razvoju. Dunja Marija Gabriel i Aleksandra Pikić pišu o knjižničnoj statistici kao važnom alatu za upravljanje knjižnicom te o prikupljanju podataka u Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica u radu *Sustav narodnih knjižnica u Hrvatskoj*.

Rad *Izazovi i mogućnosti e-posudbe* autora Aleša Klemena u tematskoj cjelini *E-knjižničarstvo (e-publikacije, e-knjige, kultura e-čitanja)* pruža pregled uvođenja posudbe elektroničkih knjiga u narodnim knjižnicama te navodi izazove koji se javljaju pri uvođenju novih medija.

Treća tematska cjelina *Modeli povezivanja knjižnica u digitalnom okruženju* donosi tri rada. Vedrana Juričić u radu *Tematski portal Znameniti.hr* prikazuje portal koji omogućuje pretraživanje metapodataka i pristup digitalnim i digitaliziranim izvorima koji se odnose na znamenite osobe, a koji se izvorno čuvaju u digitalnim repozitorijima ustanova koje surađuju na portalu. Autorice Andreja Silić Švonja, Irena Krmpotić i Sanja Žalac Čičak u radu *Suradnja u izgradnji digitalnih knjižnica na LoCloud platformi* opisuju izgradnju digitalnih knjižnica na platformi LoCloud u sklopu projekata Europske unije *AccessITplus* i *LoCloud* u kojima su sudjelovale Gradska knjižnica Rijeka, Gradska knjižnica i čitaonica Crikvenica i Gradska knjižnica i čitaonica „Viktor Car Emin“ Opatija. U radu *Mogući pravac izgradnje modela digitalne knjižnice zavičajne baštine Primorsko-goranske županije* autorice Ljiljana Črnja i Milka Šupraha-Perišić pišu o projektu umrežavanja županijskih narodnih i školskih

knjižnica u izgradnji i uspostavi digitalne županijske knjižnice.

U tematskoj cjelini *Uloga mrežnih stranica u dostupnosti i promociji narodnih knjižnica u javnosti* nalazi se pregledni rad Radovana Vrane *Digitalni marketing i knjižnice* u kojemu se iznose prednosti i mogućnosti digitalnog marketinga kao novijeg oblika marketinga koji je prisutan u sve većem broju narodnih knjižnica. Autorice Irena Bezljaj i Vesna Trobec u radu *Inovativne digitalne usluge za korisnike web stranice Gradske knjižnice Ljubljana* pišu o promjenama na mrežnoj stranici Gradske knjižnice Ljubljana kao posljedici uvođenja novih digitalnih usluga za korisnike. Rad *Mreža knjižnica Trešnjevke i Novog Zagreba u mreži Knjižnica grada Zagreba* autorica Adele Ćurlić, Tee Grašić Kvesić i Tihane Rašeta posvećen je digitalnoj vidljivosti knjižnica na zajedničkoj mrežnoj stranici.

Peta tematska cjelina *Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti* donosi rad *Poslovni slučaj Frysklaba, prve europske mobilne knjižnice FabLab* u kojem je Jeroen de Boer opisao stvaranje pokretne knjižnice FabLab FryskLab.

Tematska cjelina *Suradnja, komunikacija, digitalizacija* sadržava jedanaest radova. *Lokalna / zavičajna povijest i mrežna stranica: model mrežne stranice zavičajne zbirke knjižnice u Klanjcu* izvorni je rad Marine Krpan Smiljanec o načinu istraživanja i prezentiranja zavičajne povijesti na mrežnoj stranici. Autorica Marija Bartolić u radu *Digitalna zbirka Zaprešića* opisala je projekt elektroničkog nakladništva Zavičajne zbirke Gradske knjižnice Ante Kovačića iz Zaprešića. U radu *Mreža i usluge pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj* Frida Bišćan i Iva Pezer prikazale su rezultate ankete o uslugama pokretnih knjižnica za određene skupine korisnika u Republici Hrvatskoj. Josipa Strmečki u radu *Iskustva knjižnice i čitaonice 'Fran Galović' Koprivnica u digitalizaciji građe i upravljanju digitalnim preslikama* piše o aktivnostima na različitim projektima digitalizacije koji omogućuju dostupnost zavičajne građe svim zainteresiranima. Važnost knjižnice kao komunikacijskog središta predstavljaju autorice Ismena Meić, Sanja Repanić Blažičko i Andrea Sinkovski Jandrić u radu *Interakcija i komunikacija u knjižnici i izvan nje*. Autori Maja Bodiš, Tea Grašić Kvesić i Ivan Jelić u radu *Usluga rezervacije i provjere statusa građe u mrežnom katalogu Knjižnica grada Zagreba* predstavljaju uvođenje usluga koje korisnicima omogućavaju korištenje knjižnica na daljinu. Rad Slavena Pejića *Istraživanje opće informiranosti i educiranje korisnika o online uslugama Narodne knjižnice 'Petar Preradović' u Bjelovaru* temelji se na provedenom anketnom upitniku o upućenosti korisnika u knjižnične usluge kako bi se za korisnike osmislila i provela edukacija. U radu *Vidljivost središnje manjinske knjižnice u digitalnom prostoru* Katarina Todorčev Hlača piše o mogućnostima koje digitalni prostor nudi središnjim manjinskim knjižnicama. Jasmina Milovčić, Vedrana Kovač Vrana i Irena Muc u radu *Koncept*

multikulturalnosti kao smjer razvoja narodnih knjižnica pišu o Središnjoj knjižnici Slovenaca u Republici Hrvatskoj koja se nalazi u Gradskoj knjižnici „Ivan Goran Kovačić“ u Karlovcu. *Knjižnica Sesvete kroz suradničke projekte* autora Ivana Babića, Ive Klak Mršić i Keti Krpan prikazuje specifičnost funkcioniranja i suradnje na projektima koje provode područna Knjižnica Sesvete i ogranci. Kristina Čunović i Danijela Petrić prikazale su aktivnosti i vrijednosti kampanje „Čitaj mi!“ u radu *Nacionalna kampanja 'Čitaj mi!' – rezultati i utjecaj na zajednicu*.

Sedma tematska cjelina *Suradnički projekti, sustavi i portali* sadržava četiri rada. Autori Srećko Maček, Robert Ožura i Andreja Videc u radu *Kamra – digitalizirana kulturna baština slovenskih regija – pregled* predstavili su projekt koji povezuje knjižnice, muzeje, arhive i druge institucije u svrhu prikupljanja zavičajne građe na portalu Kamra. Rad *Središnji sustav za narodne knjižnice: upravljanje i distribucija mrežnih sadržaja* Dunje Marije Gabriel i Dragane Koljenik predstavlja Središnji sustav za narodne knjižnice koji je interaktivna i modularna mrežna platforma za razmjenu sadržaja o knjižnicama i u knjižnicama. Autori Višnja Cej, Aleksandra Cvitković i Tomislav Silić opisuju praktično iskustvo sudjelovanja u pilot-projektu Knjižnica grada Zagreba posvećenom izradi sustava RIFD, Sustava za upravljanje korisničkim računalima i Sustava za upravljanje korisničkim ispisom u radu *Razvoj suvremenog knjižničkog informacijskog sustava: praktična iskustva Knjižnice Augusta Cesarca*. U radu *Pitajte korisnike – evaluacija online referentne usluge hrvatskih narodnih knjižnica* autori Jagoda Ille, Ivana Faletar Horvatić i Boris Badurina donose rezultate istraživanja prve usporedne analize zadovoljstva korisnika i diplomiranih knjižničara-informatora nacionalne referentne usluge *Pitajte knjižničare*.

Zadnja tematska cjelina u prvom dijelu zbornika *Manifestacije i kampanje* sadržava tri rada. Iskustvu promidžbe Nacionalne kampanje za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom „I ja želim čitati“ posvećen je rad *Umrežavanje sudionika kampanje 'I ja želim čitati' na nacionalnoj razini korištenjem društvene mreže Facebook* Željke Mišćin, Maje Popović i Maele Rakočević Uvodić. Rad Dijane Sabolović-Krajina *Lokalno umrežavanje u provedbi nacionalne kampanje 'I ja želim čitati!': model Knjižnice i čitaonice 'Fran Galović' Koprivnica* skreće pozornost na važnost umrežavanja knjižnica s ustanovama, udrugama i pojedincima u provedbi nacionalnih kampanja. Posljednji rad ove tematske cjeline *Anketa 'U novoj zgradi knjižnice želim ...' – društvene mreže kao alat u zagovaranju knjižnice* autorica Ljiljana Vugrinec prikazuje akciju zagovaranja novog prostora za Knjižnicu i čitaonicu „Fran Galović“ Koprivnica anketiranjem građana na društvenoj mreži Facebook.

U drugom dijelu zbornika nalaze se radovi s 12. savjetovanja za narodne knjižnice u

Republici Hrvatskoj održanog u Nacionalnom parku Plitvička jezera od 2. do 4. listopada 2019. godine. Savjetovanje se održalo u organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, uz suorganizatore Hrvatsko knjižničarsko društvo i Samostalnu narodnu knjižnicu Gospić te partnere Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Ljubljani i Savez knjižničarskih društava Slovenije, pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i medija RH. Glavna tema skupa bila je *Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi*, a ovaj dio zbornika sadržava četiri tematske cjeline s ukupno šesnaest radova.

Tematska cjelina *Uloga zakonskih i podzakonskih dokumenata u knjižničarstvu kao dio strateškog razvoja društva u cjelini* sadržava tri rada. Prijevod plenarnog izlaganja Ilone Kish održanog na Savjetovanju *Knjižnice kao prostor za sudjelovanje u demokraciji i društvenim promjenama* predstavio je program *Public Libraries 2030 (PL 2030)*, koji naglašava da su narodne knjižnice ključevi demokratske, digitalno uključene i društveno angažirane Europe. Rad *Nove slovenske stručne preporuke i standardi za narodne knjižnice za razdoblje od 2018. do 2028. godine: glavni naglasci* plenarno je izlaganje Gorazda Vodeba koje donosi preporuke i standarde za narodne knjižnice u Republici Sloveniji u kojemu se naglašava uloga narodne knjižnice kao proaktivnog čimbenika u lokalnoj zajednici. Anita Katulić u radu *Usklađivanje pravilnika knjižnice s pravilima zaštite osobnih podataka* piše o istraživanju provedenom s ciljem utvrđivanja jesu li narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj uskladile svoje pravilnike s pravilima zaštite osobnih podataka.

Druga tematska cjelina *Funkcionalna mreža narodnih knjižnica – razvoj u skladu s međunarodnim i domaćim pravilima i standardima struke* sadržava dva rada. Ivančica Đukec Kero i Kristina Krpan pišu o radu Matične i razvojne službe Knjižnica grada Zagreba kroz prizmu prikupljanja statističkih podataka o poslovanju narodnih knjižnica u radu *U cipelama matičara: što sve kriju brojke u knjižničnoj statistici*. U radu *Imamo li putokaze?: smjernice za izgradnju knjižničnih zbirki narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj* Jasmina Kenda i Kristina Krpan na temelju analize mrežnih stranica narodnih knjižnica pišu o važnosti i ulozi pisanih smjernica za izgradnju zbirke.

Treća tematska cjelina *Suvremene narodne knjižnice kao polifunkcionalna središta lokalne zajednice* započinje radom Aleksandre Pikić *Građanska znanost (citizen science): kako se narodne knjižnice mogu uključiti?* U radu *Iz perspektive roditelja: čitanje od najranije dobi i uloga knjižnice u poticanju čitanja* Ida Gašpar prikazala je ispitivanje čitateljskih navika i korištenje knjižničnim uslugama Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u obiteljima s djecom rane dobi. Silvija Perić i Mirjana Kotromanović u radu *Istraživanje zadovoljstva korisnika narodnih knjižnica Virovitičko-podravske županije* prikazuju rezultate provedene

online ankete među korisnicima narodnih knjižnica u županiji. U radu *Mreža narodnih knjižnica – posebnosti djelovanja u lokalnoj zajednici* Adela Ćurlić, Tea Grašić-Kvesić i Tihana Rašeta predstavljaju primjere dobre prakse djelovanja narodnih knjižnica kao kulturnih središta lokalne zajednice. Višnja Cej, Jasmina Kenda i Marija Pipp pišu o uvođenju nove usluge posudbe e-knjiga u radu *Projekt e-knjiga u Knjižnicama grada Zagreba*. Rad *Topoteka Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci: Vinkovačke jeseni u virtualnom arhivu* Vedrane Lugić i Tihomira Marojevića prikazuju primjer dobre prakse na očuvanju povijesnog identiteta lokalne zajednice izgradnjom topoteke kao digitalne zbirke. U radu *Tinejdžeri u sesvetskim knjižnicama* Ivana Babića, Ive Klak Mršić i Ketii Krpan prikazane su knjižnične usluge za mlade u Knjižnici Sesvete i ograncima. Andrea Šušnjar opisala je rad i važnost AV odjela u radu *AV odjeli i zbirke u Knjižnicama grada Zagreba: promicatelji socijalne inkluzije kroz kulturne, pedagoške i edukativne aktivnosti*.

Četvrta tematska cjelina *Neproračunska sredstva i sredstva EU-a za narodne knjižnice* sadržava tri rada. Rad Nike Čabrić *Bibliobusne službe u Republici Hrvatskoj – jučer, danas, sutra: stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi* prikazuje rezultate objedinjenog anketnog upitnika za pokretne knjižnice, kao i rezultate prikupljene upitom o potrebama usluga pokretnih knjižnica. Projekt *Traditional children's stories for a common future – TRACE* predstavile su Frida Bišćan, Karolina Holub i Dragana Koljenik u radu *TRACE – projekt Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u okviru Erasmus+ programa*. Posljednji je rad u zborniku *Projekt Virtualna stvarnost (VR) u Bibliobusu i STEM revolucija u bibliobusu* Ive Grković i Vladimira Vranješevića koji je posvećen novim uslugama pokretne knjižnice u Vukovarsko-srijemskoj županiji.

Osim tekstova posvećenih navedenim glavnim temama, zbornik sadržava i članke posvećene raznovrsnim podtemama – od uloge i zadaća narodnih knjižnica do suvremenih trendova – a radovi naglašavaju ulogu narodne knjižnice kao polifunkcionalnog središta svoje lokalne zajednice, ali i mjesta gdje se provode međunarodni projekti. Iako se na objavu zbornika dugo čekalo te neke teme s današnjeg stajališta više nisu aktualne, važno je da je objavljen kako bi se trajno zabilježio kontinuirani rad u narodnim knjižnicama i njihova prilagodba vremenu i uvjetima rada u određenom trenutku.